

‘Ik heb nog nooit zo’n chaos mee-gemaakt’

Erik Mouthaan (43) is sinds 2006 Amerika-correspondent voor het *RTL Nieuws* en in al die tijd maakte hij niet zo’n bizarre tijd mee als tijdens de afgelopen verkiezingen en de eerste periode van president Trump. ‘Ik sluit niet uit dat hij vroegtijdig uit zijn ambt zal worden gezet.’

TEKST FRANK WAALS
FOTOGRAFIE CORNÉ VAN DER STELT

H

Het hoge woord is eruit: Trump is president. Eindelijk op vakantie?

'Voorlopig niet, ben ik bang. Met deze man weet je het namelijk nooit. Elke dag roept hij wel weer iets dat je niet ziet aankomen en verwacht men in Nederland er weer een item over. Vakantie vieren is dus iets van later zorg, al heb ik direct na de verkiezingsuitslag in november wel even kunnen ruiken aan rust tijdens een vakantie op Hawaï. Nog steeds in Amerika en voortdurend met mijn telefoon paraat, maar wel zover mogelijk van politiek Washington vandaan. Ik had het ook echt even nodig, na een ontzettend zwaar jaar waarbij vermoeidheid een soort constante factor in mijn leven was.'

En dat al elf jaar, zo lang ben je nu correspondent in New York.

'Toch is het wel vol te houden. Dit werk bevat altijd periodes waarin er veel van je gevraagd wordt, met presidentsverkiezingen is dat eigenlijk vaste prik. Het moment waarop deze rollercoaster voor mij begon, had ik echter niet zien aankomen. Het was 2006 toen hoofdredacteur Harm Taselaar me tijdens een vakantie belde. Hij vertelde me dat Max Westerman er na veertien jaar mee ging stoppen en hij wilde dat ik het van hem overnam. Na mijn vakantie wilde hij een antwoord. Nou, dat kwam wel even binnen, kan ik je vertellen, al was ik er natuurlijk binnen één seconde uit dat ik het moest doen. Wel was ik verrast door het moment, ik was pas 32.'

Kreeg je te maken met een cultuurschok?

'Ik was al snel geïmponeerd door al die hoge gebouwen in de stad en de mensen op straat die zo snel liepen dat het leek of ze allemaal haast hadden. Tegenwoordig vragen Nederlanders mij juist of ik langzamer wil lopen. Ik heb me snel aangepast aan de gebruiken hier. Zo merkte ik bijvoorbeeld al snel dat 'Let's have a drink sometime' niets waard is. In mijn beginperiode pakte ik in

zo'n geval direct mijn agenda erbij om een datum te prikken, maar in Amerika staat zo'n zin gelijk aan: we gaan geen drankje doen. Het is meer een beleefdheidsvorm. Het kwartje viel uiteindelijk toen iemand mijn opmerking 'Maybe we could hang out' beantwoordde met 'Yeah, we could...' Met andere woorden: doe maar niet.'

Ken je de film Man of the Year uit 2006, met Robin Williams in de hoofdrol?

'Nee, hoezo?'

Hij speelt daarin een populaire tv-host die zich voor de grap verkiesbaar stelt voor het presidentschap van Amerika. Door een fout in het systeem lukt het hem nog ook. Die fictie lijkt te zijn ingehaald door de werkelijkheid.

'En of! Hoe bizar het ook klinkt, er zit nu letterlijk een reality tv-ster als machtigste man van de vrije wereld in het Witte Huis. Eind mei start een nieuw seizoen van *House of Cards*, maar waarom zou je daar in godsnaam nog naar gaan kijken als je de Trump-regering hebt? Het is elke dag weer een spektakel van jewelste. Mijn beeld over Trump heb ik inmiddels aangepast omdat ik hem letterlijk voor mijn ogen verkozen heb zien worden. Het is de realiteit. Tijdens de inauguratie op de trappen van het Capitool stond ik twintig meter van hem vandaan toen hij de eed aflegde en ik had die hele inauguratie dus hoogstpersoonlijk kunnen verstoren door bijvoorbeeld iets naar zijn hoofd te gooien of heel hard iets te roepen. Natuurlijk deed ik het niet, maar je hebt wel continu de reality-check: Dit gebeurt allemaal echt. Het is geen tv-show, maar daadwerkelijk de inhuldiging van de president van Amerika. De verkiezingen zijn een strijd geweest tussen twee gedachten. Is Amerika een tolerant land dat gelooft in vrije handel en immigratie, of een land dat veel te lang is blijven hangen in andermans problemen en nu voor zichzelf kiest door een muur te bouwen? De linkse democratische globalisering van Hillary Clinton heeft het afgelegd tegen de cultuurbewaking van Donald Trump, terwijl toch meer mensen geloven in die eerste aanpak. Drie miljoen om precies te zijn. Zoveel stemmen kreeg Clinton meer, alleen net in de verkeerde staten.'

Is de start van Trump te vergelijken met die van andere oud-presidenten?

'Alle nieuwe presidenten beginnen met een enorme vaart, maar Trump pakt het wel heel extreem aan met allerlei plannen, besluiten en presidentiële decreten zoals het inreisverbod vanuit >

NIEUWE REVU ONTMOET ERIK MOUTHAN

Waar? Bij de journalist thuis in Rotterdam. **Wanneer?** Tussen aankomst en vertrek in. Erik is maar heel kort in Nederland en wanneer we hem live in de Hilversumse tv-studio van het RTL Nieuws zien staan, bellen we hem meteen op. **Iets genuttig?** Donuts en mierzoete Amerikaanse ontbijt-cereal. Al heeft dat vooral te maken met de fotoshoot.

‘Er komt een nieuw seizoen House of Cards aan, maar waarom zou je daar in godsnaam nog naar gaan kijken als je de Trump-regering hebt?’

moslimlanden. Alsof dat nog niet genoeg is, moest hij daarna zijn veiligheidsadviseur ontslaan omdat deze al tijdens de verkiezingscampagne contacten zou hebben gehad met Rusland, waarin hij beloofde de sancties van Obama tegen vijf Russen weer terug te draaien. Iets waarover hij loog tegenover vice-president Pence. Trump zit er nu een paar maanden en ik heb nog nooit zo'n chaos meegemaakt. In de eerste weken van een presidentschap zie je altijd dat het Witte Huis even in paniek is en zich dan snel herpakt; bij deze regering is het nog altijd wachten op dat moment. Veel Republikeinen willen helemaal niet voor Trump werken, en zijn jonge team is totaal onervaren in hoe je zo'n Witte Huis runt.’

Trump doet mij denken aan Rita Verdonk. Ook zij toverde in haar strijd tegen Mark Rutte steeds weer een konijn uit haar hoge hoed.

‘Maar dan wel met het verschil dat zij niet eens partijleider van de VVD werd en Trump wel de machtigste man ter wereld. Beiden hebben echter inderdaad iets onvoorspelbaars in zich. Lekker de boel op stellen zetten, alsof de kiezer een soort molotovcocktail naar Washington heeft gegooid met de gedachte: zoek het nu maar lekker uit. Prima als dat resultaten oplevert, maar enkel zand in de machine gooien, brengt je nergens.’

Hebben Amerikanen behoefte aan een ander type president dan Obama was?

‘Het is vrijwel altijd zo dat de nieuwe president een commentaar is op de vorige en diens karakter. Was Jimmy Carter een somberaar, dan was Ronald Reagan een optimist. En had Bill Clinton een negatief imago door zijn seksschandaal met Monica Lewinsky, dan presenteerde George Bush zich als een vrome, christelijke gezinsman. Acht jaar lang zat hij op die manier op zijn zetel, maar aan het einde van de rit bestempelde men hem als incompetent omdat hij blunderde met de oorlog in Irak en de opvang van slachtoffers van orkaan Katrina. Obama moest dat rechte trekken door koel en kalmjes uit te stralen dat hij heel goed wist waar hij het over had. Op dat moment wenselijk, maar daarmee na acht jaar wel weer de aanzet gevend tot de aanstelling van Trump. Kiezers hadden wel even genoeg van dat belerende vingertje waarmee Obama hen de les las en kozen voor een politiek minder correcte

man die zegt waar het op staat. In Nederland zijn we gewend aan coalitiekabinetten waar je elkaar altijd wel ergens in het midden tegenkomt, in Amerika kan een regering, met voornamelijk Democraten en Republikeinen, in korte tijd een enorme metamorfose ondergaan. Zo had je dus de ene week nog een zwarte president die overal transgender-toiletten wilde aanleggen en de andere week Trump die een muur bij Mexico gaat bouwen en geen moslim het land meer binnenlaat. Deze regering heeft zowel het Witte Huis als de meerderheid in beide kamers van het parlement in handen en kan dus doen wat ze wil. De andere helft zit met de handen in het haar, bang dat Amerika straks een half-Russische dictatuur is. Maar ja, die heeft verloren.’

Hoe praat je de kijker bij als jezelf ook niet meer weet wat je kunt verwachten?

‘Je kunt niets anders doen dan hem een tijdje volgen als president om daarmee een beter zicht te krijgen op hoe hij werkt. Trump is onberekenbaar en spreekt zichzelf voortdurend tegen. Zo was hij tijdens zijn campagne nog enthousiast over organisaties als Wikileaks en mensen uit de Obama-regering die informatie lekten. Ideaal om het volk eindelijk eens duidelijk te maken hoe het daadwerkelijk zit. Maar nu hijzelf president is, wil hij het liefst de nationale veiligheidsdienst hervormen en rolt hij over straat met de FBI. En het generaal pardon van Obama voor inmiddels opgegroeide kinderen van illegalen zou rampzalig zijn, nu lijkt hij daar toch meer van te willen aannemen. Van mening veranderen is absoluut toegestaan omdat je nieuwe inzichten kunt krijgen door nieuwe informatie op te doen, maar Trump wijzigt wel heel vaak van koers. Zijn grilligheid maakt het moeilijk te voorspellen hoe z'n regering er over een half jaar, een jaar of twee jaar voorstaat.’

Er komen nu al verhalen naar buiten dat hij een draak is om mee te werken.

‘Ach, er lekt van alles uit dat Witte Huis. Bijvoorbeeld dat hij woedend is op zijn adviseurs die hem bijna non-stop aanraden zijn toon te matigen. Trump is echter een man van zeventig die nog steeds niet tot tien kan tellen. Zijn boosheid moet er altijd direct uit op het moment dat hij het voelt, en zijn eigen persvoorlichter krijgt dag in dag uit de opdracht nog harder en feller te zijn in zijn perspraatjes. Bijeenkomsten die de president overigens altijd live meekijkt terwijl zijn adviseurs zich hardop afvragen of hij niets beters te doen heeft. Na Obama, die altijd opriep tot rationeel denken, zou je deze aanpak verfrissend kunnen noemen, maar de realiteit is dat slechts acht procent van de Democraten Trump nog steunt. Bij andere presidenten lag het per- ➤

‘Ik ben toch een beetje een ijdele, 43-jarige homo die zo nu en dan nog graag een blik van een leuke jongen krijgt’

centage bij de tegenpartij tenminste nog op zo'n 30 tot 40 procent. Links is helemaal klaar met de huidige president die alsmaar ruzie blijft maken. Waar zijn die ruzies eigenlijk goed voor? Hij heeft gewonnen!

Vorig jaar kreeg je Trump voor je camera. Belangrijk of vooral eervol?

‘Mijn hart ging als een razende tekeer toen hij dichterbij kwam. Je wilt gewoon dat het lukt en zelfs als hij niets had gezegd, had ik het uitgezonden. Ik gaf mijn cameraman de opdracht om mij samen met Trump in beeld te nemen op het moment dat ik hem een vraag stelde. Dat is geen eengeilerij, maar een manier om aan te tonen

dat ik niet alleen maar voor een wandje sta en daadwerkelijk het land in trek en bovenop het nieuws zit. Waarom hij juist bij mij stopte? Misschien omdat er een collega van AP, een wereldwijd groot persbureau, naast me stond. Misschien omdat ik de longen uit mijn lijf schreeuwde om zijn aandacht te trekken. Misschien dacht hij: die jongen doet zo zijn best, laat ik maar even stoppen. Een andere keer heb je minder geluk, zoals de dag dat ik op nog geen twee meter van Hillary stond en haar vroeg naar het bekende e-mailschandaal. Ze hoorde me luid en duidelijk, maar zwaaide doodleuk naar het publiek en negeerde me opzettelijk. Ze wilde niets zeggen uit angst onhandig uit de hoek te komen en daarmee haar campagne te schaden.’

Hillary blijft zich op Twitter met de politiek bemoeien. Gaat ze het in 2020 voor een derde keer proberen?

‘Ik mag toch ernstig hopen dat het nu klaar is met Hillary. Ze heeft het in 2012 en 2016, terecht of onterecht, twee keer niet gered en de Democraten in New York hopen straks op een andere

kandidaat. Ze willen niet weer verliezen. Maar goed, je moet nooit iets uitsluiten. Misschien gaan we 2021 wel in met president Clinton. De campagne van Trump is echter ook alweer begonnen. De papieren voor zijn herverkiezingsrace in 2020 zijn al getekend. Met de start van zijn eerste termijn sluit ik ook niet helemaal uit dat hij vroegtijdig uit zijn ambt zal worden gezet, maar het heel hard roepen doe ik nu ook weer niet. Ik sprak immers vorig jaar ook de verwachting uit dat Trump geen president zou worden en het tegenovergestelde gebeurde. Mij past in deze dus bescheidenheid.’

Wat is het gekste dat je dit verkiezingsjaar hebt meegemaakt?

‘Dat ik door doodgewone burgers op straat werd uitgescholden voor leugenaar. De Trump-regering kweekt een soort haat tegen alles wat media is en dat verdienen we niet. Mij kritisch benaderen mag altijd en is juist heel goed, alleen complete nieuwsorganisaties al bij voorbaat als onbetrouwbaar wegzetten is zorgwekkend. Trump probeer de pers in tweets te ondermijnen, maar ook de rechterlijke macht moet eraan geloven wanneer hij rechters als ‘zogenaamde rechters’ betitelt. Tegenover ons als vertegenwoordigers van de pers is dat niet anders.’

Daar ben je geen journalist voor geworden.

‘Ik ben dit vaak in gegaan omdat ik mijn leraren op school enorm boeiend en gepassioneerd over een bepaald onderwerp zag spreken. Dat wilde ik ook en juist in deze tijd is daar, denk ik, een groeiende behoefte aan. Het half acht-nieuws is nog steeds een belangrijke nieuwsbron, maar op een andere manier dan pakweg tien jaar geleden. Kijkers zien gedurende de dag op social media allemaal fragmentjes van nieuwsfeiten voorbijkomen en hebben 's avonds meer behoefte aan duiding hiervan. Tenminste, dat hoop ik en daarom zit ik ook al zo lang op deze post. Dat men mij inmiddels voldoende vertrouwt om in de avond nog even op RTL af te stemmen om te horen hoe ik tegen zaken aankijk. De waan van de dag genuanceerd uitleggen. Obama was bijvoorbeeld niet alleen maar de perfecte president die alles goed deed en Trump is meer dan de karikatuur die men van hem schetst. Al krijg je ook wel weer snel de wind van voren wanneer je niet snel genoeg bent. Als ik een uurtje ga sporten, loop ik al achter de feiten aan als ik, volgens sommige volgers, oud nieuws op Twitter post.’

In New York ben je best een eenling. Stagiairs komen en gaan, maar jij blijft zitten.

‘Ik heb daar geen moeite mee want mijn produ-

cers, redacteuren en cameramensen moeten zich ook doorontwikkelen. Zoals Eise Pulles, die na vier jaar als producer bij mij nu in Nederland als junior verslaggever aan de slag gaat. Ik hoop medewerkers iets te leren en ben er trots op dat veel van hen goed terecht zijn gekomen. Zo voel ik me toch nog een beetje vader...’

Want dat ben je niet?

‘Nee, en dat gaat ook nooit gebeuren ook. Mijn huidige vriend, Alan, en ik hebben er geen behoefte aan. Als ik soms zie hoe zwaar het is en hoe afgepeigerd ouders van opgroeiende kinderen thuis op de bank zitten, dan ben ik blij dat ik dat niet heb. Ik draai regelmatig een oppasdienstje als Uncle Erik. Na drie uur beginnen die kids te jengelen en moeten ze verschoond worden. Een mooi moment om zoon of dochter weer over te dragen aan de ouders.’

Het New Yorkse leven bevalt je goed. Zien we je ooit nog terug in Nederland?

‘Ik moet wederom niets uitsluiten, maar ik denk het eerlijk gezegd niet. Als RTL me op een dag uit Amerika wil halen dan zijn ze me misschien wel voorgoed kwijt en zoek ik een baan bij een bedrijf in New York, waarschijnlijk ook weer in de media. Dit is mijn nieuwe thuishaven, zelfs met Donald Trump aan het roer. Ik sta ook anders in het leven dan de tijd dat ik nog in Nederland woonde. Ik sport regelmatig, liep al vijf keer de marathon en laat die ongezonde Froot Loops en donuts lekker staan. Ik ben wat dat betreft toch een beetje een ijdele, 43-jarige homo die zo nu en dan nog graag een blik van een leuke jongen krijgt. Dat zie ik niet gebeuren als ik dik en uitgezakt ben. Bovendien is mijn werk topsport en kan ik het me niet veroorloven om ziek te worden, al helemaal niet in zo'n belangrijk verkiezingsjaar dat achter ons ligt. Ik heb weleens met hoge koorts voor een camera gestaan, maar so be it. Zolang ik, naast mijn korte bijdragen voor het nieuws, er ook meer uitgebreidere reportages naast mag blijven maken, zie ik mezelf dit werk nog wel een tijdje doen. Wellicht zelfs tot na 2021, wanneer mijn huidige contract afloopt.’

Zijn je ouders trots op je?

‘Dat zijn ze wel altijd geweest, ja. Ze leven helaas niet meer, maar ze vonden het altijd mooi wat ik doe. Laatst betrapte ik mezelf erop dat ik in veel opzichten op hen lijk, door dezelfde keuzes en ook fouten te maken. Dat besef maakte me onlangs erg emotioneel. Een hereniging met hen zit er echter niet in, want ik ben niet gelovig en zie dus ook geen hemel voor me. Ik benader überhaupt alles met de vraag: is dit logisch of niet? Ik heb snel een oordeel over mensen, zoek overal iets achter en trek dingen regelmatig in twijfel. Maar misschien zijn dat ook wel gewoon de basis-eigenschappen van een journalist.’ ✖